

Místní národní výbor Břetislav

(1926) 1945 – 1960

Inventář

Číslo EL NAD: 38
Evidenční číslo pomůcky: 68

Obsah

Úvod.....	3-6
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3-5
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	5-6
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	6
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	6
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	7
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	8
Inventární seznam.....	9-11

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem fondu je Místní správní komise Břetislav a Místní národní výbor Břetislav vyvíjející svou činnost od 10. prosince 1945 do 12. června 1960. Obec spadala v letech 1945 – 1949 pod politický okres Planá, který byl však k 31. lednu 1949 zrušen podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích a obec Břetislav se stala v letech 1949 – 1960 součástí okresu Stříbro. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb. o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Břetislav.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb. o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitř. č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu Československé republiky a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Okresní správní komise v Plané u Mariánských Lázní jmenovala 10. prosince 1945 Jaroslava Bubna vedoucím členem Místní správní komise v obci Břetislav a 3. ledna 1946 jej jmenovala předsedou MSK. Dalšími členy MSK v Břetislavi byli: Jan Matouš, Jaroslav Wasserbauer, Václav Wasserbauer a Antonín Kubíček. Po volbách do Ústavodárného národního shromáždění v květnu 1946 došlo ke změnám ve složení MSK. Předseda MSK Jaroslav Buben rezignoval 6. července 1946 a na jeho místo byl navržen Ladislav Kosina, který složil slib 18. července 1946 u ONV v Plané u Mar. Lázní. Dalšími členy MSK byli jmenováni: Antonín Kubíček – místopředseda, Eduard Ungerman – pokladník, členové – Stanislav Běloch, Jaroslav Beránek, František Buben, František Kokeš, Josef Potůček, Josef Zeman.

K přeměně MSK na MNV došlo na počátku roku 1947 na základě přípisu ZNV v Praze, jenž se týkal vytvoření MNV v obcích, ve kterých počet obyvatelstva dodatečně vystoupil nad 50 osob. Ke dni 27. února 1947 žilo v Břetislavi 69 obyvatel, z toho 46 voličů. Ačkoliv počet voličů v obci nedosahoval požadovaných 50 osob, přesto ONV v Plané doporučil zřízení MNV v obci Břetislav. Předsedou MNV i nadále zůstal Ladislav Kosina. Na základě dohody MNV s MAV NF byla ustanovena 16. srpna 1948 v obci obecní finanční komise ve složení: František Kokeš, Antonín Kubíček, František Buben, Jan Matouš, Josef Vávra a Jaroslav Wasserbauer. V červnu 1949 rezignoval na funkci předsedy MNV Ladislav Kosina a na jeho místo byl zvolen dosavadní pokladník MNV Eduard Ungermann.

Další reorganizace MNV v Břetislavi proběhla podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 ze dne 8. března 1950 o organizaci místních národních výborů na návrh MAV NF a ONV ve Stříbře dne 10. května 1950 jmenoval tyto členy MNV: Eduard Ungermann, Josef

Potůček, František Kokeš, Jaroslav Beránek, Jan Matouš, Jaroslav Buben, Václav Wasserbauer, Josef Vávra a Františka Blehová. Podle kategorizace MNV spadala obec Břetislav do I. kategorie (do 600 obyvatel) s počtem nejméně 15 členů MNV. Na návrh ONV ve Stříbře snížil KNV v Plzni výměrem ze dne 27. června 1950 počet členů MNV a rady (podle § 19 a 20 vl. nař. č. 14/1950 Sb.) na 9, resp. 3, z důvodů malého počtu obyvatel (79).

I přes absenci archivních pramenů lze s určitostí říci, že práce členů MNV a hospodaření v obci bylo špatné, a tak neustále docházelo ke změnám členů MNV. Předseda MNV Eduard Ungermann několikrát během roku 1952 rezignoval na funkci a opět svou rezignaci vzal zpět, avšak 27. října 1952 již definitivně podal rezignaci na funkci předsedy. Dle zápisu z veřejné schůze MNV v Břetislavi ze dne 30. prosince 1952 došlo k volbě nového předsedy MNV, jímž se stal dosavadní finanční referent Josef Potůček. Ani ten však ve funkci dlouho nevydržel a ještě před volbami do národních výborů, jež se konaly v roce 1954, byl vystřídán Jaroslavem Bubnem.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byly voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb. o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Vzhledem k tomu, že se nedochovaly žádné písemnosti zachycující průběh voleb v obci Břetislav v roce 1954, byly následující poznatky o složení MNV čerpány ze zpráv revizí provedených finančním odborem ONV ve Stříbře v letech 1954 – 1957. Na ustavující schůzi nového národního výboru 1. června 1954 byl předsedou MNV zvolen opět Eduard Ungermann a tajemníkem na místo Václava Smetany byl zvolen František Buben. Do funkce předsedy finanční komise, jenž byl zároveň účetním MNV, byl zvolen František Kokeš. Dalšími členy MNV byli zvoleni: Anna Vávrová, Helena Kokošková, Josef Kratochvíl, Josef Potůček a Jan Matouš. Na konci roku 1954 se z obce odstěhoval dosavadní tajemník MNV František Buben a na jeho místo byl v doplňovacích volbách 6. února 1955 zvolen Antonín Trnka. Také Antonín Trnka se v roce 1956 z obce odstěhoval a na místo tajemníka byl opět v doplňovacích volbách dne 10. června 1956 zvolen Oldřich Kutiš. V průběhu volebního období 1954 – 1957 došlo ještě k několika dalším změnám ve složení MNV.

K další změně ve funkci předsedy MNV došlo z důvodu odstěhování Eduarda Ungermanna v roce 1957. Po volbách v květnu 1957 byl při ustavující schůzi MNV v

Břetislavi konané dne 28. května 1957 zvolen předsedou MNV Jaroslav Beránek, tajemníkem Vladimír Fišer a dalším členem rady Václav Wasserbauer. Následovala volba komisí: předseda zemědělské komise Václav Wasserbauer a Josef Potůček jako pracovník zemědělské evidence, předseda finanční komise František Kokeš, předseda osvětové komise Ladislav Matoušek a předseda trestní komise Oldřich Fišer. K poslední změně na postu předsedy MNV v Břetislavi došlo v březnu 1959, kdy se odstěhoval do Nové Vsi dosavadní předseda Jaroslav Beránek a na jeho místo byl zvolen Ladislav Matouš.

Dne 12. června 1960 došlo ke sloučení obce Břetislav s obcí Konstantinovy Lázně v souvislosti s novou územní reorganizací okresu Tachov. Původně navrhovaný datum 1. července 1960 byl posunutý o několik dnů dříve zřejmě z toho důvodu, aby v tento den mohly proběhnout volby v již sloučené obci. Slučování obcí pro nové území okresu Tachov projednala a schválila rada ONV ve Stříbře dne 22. dubna 1960. Obec Břetislav se tak stala osadou obce Konstantinovy Lázně a od 1. července 1960, kdy došlo ke zrušení okresu Stříbro, přešla Břetislav již sloučena s obcí Konstantinovy Lázně do okresu Tachov. Avšak toto sloučení nebylo konečné, neboť s účinností od 1. ledna 1964 při dalších územních změnách v okrese Tachov byla osada Břetislav vyčleněna od obce Konstantinovy Lázně a přiřčleněna k obci Kokašice. Definitivně se Břetislav dostala zpět do správy MNV Konstantinovy Lázně od 1. ledna 1980, kdy došlo ke sloučení MNV Kokašice s MNV Konstantinovy Lázně.

Předsedové MSK a MNV v Břetislavi v letech 1945 – 1960

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Jaroslav Buben	10. 12. 1945	6. 7. 1946 (MSK)
Ladislav Kosina	6. 7. 1946	1947 (MSK)
	1947	červen 1949 (MNV)
Eduard Ungermann	červen 1949	říjen 1952
Josef Potůček	30. 12. 1952	?
Jaroslav Buben	?	31. 5. 1954
Eduard Ungermann	1. 6. 1954	1957
Jaroslav Beránek	1957	březen 1959
Ladislav Matouš	březen 1959	červen 1960

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Písemnosti MNV Břetislav byly uchovávané ve spisovně MNV. Již v roce 1956, kdy proběhla u MNV odborná prohlídka spisů, bylo zjištěno, že mezi písemnostmi zcela chybí zápisy ze zasedání pléna a rady MNV. Ostatní písemnosti vybrané 17. ledna 1956 při archivní odborné prohlídce byly Okresnímu archivu ve Stříbře předány až v roce 1957. Konkrétní datum ani číslo přírůstku však stará karta JAF založená 17. listopadu 1957 neobsahuje. K dalšímu přírůstku do fondu pak došlo až 30. listopadu 2000, kdy byla do SOKA Tachov předána kronika MNV Břetislav (viz následující kapitola). Co se stalo s ostatními písemnostmi MNV Břetislav není jasné, ale patrně byly předány nástupnickým MNV

Konstantinovy Lázně, resp. Kokašice. SOkA Tachov z nich byla předána pouze část, konkrétně účetní knihy, zbytek však předán nebyl a písemnosti nejsou obsaženy ani v archivních souborech nástupnických MNV.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Fond byl uspořádán podle Návrhu metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních fondů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR. Vzhledem k velmi nepatrnému počtu spisů nebyly tyto rozdělovány do jednotlivých skupin podle tohoto návodu.

Původně byla k archivnímu souboru MNV Břetislav přiřazena rovněž kronika obce zavedená v roce 1946. Protože však byla vedena až do roku 1981, byla při inventarizaci přeřazena do fondu MNV Konstantinovy Lázně (EL NAD 60).

Ve fondu zůstal trestní protokol vedený od roku 1926, neboť MSK a následně MNV pokračovaly v jeho vedení od roku 1946 do roku 1949. Drobný nárůst metráže je způsoben novou adjustací archiválií.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Dochované archiválie jsou II. kategorie.

Jazykem archivního souboru je čeština a němčina.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

S ohledem na chybějící důležité písemnosti (zápisy ze schůzí pléna a rady, aj.) jsou významnějšími písemnostmi dochovanými ve fondu písemnosti finančního charakteru, ze kterých si lze alespoň částečně utvořit obraz o tehdejší hospodaření v obci. Další údaje o dění v obci Břetislav je možné též čerpat z pamětní knihy vedené v letech 1946 – 1981, která byla při inventarizaci přeřazena do nástupnického fondu MNV Konstantinovy Lázně.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Fond MNV Břetislav uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zímová v červenci 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově dne 31. července 2006

Jana Zímová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1948

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Planá inv. č. 152, sign. I/21 , kart. č. 32 Obecní věci všeobecně, 1945 – 1949

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Planá inv. č. 152, sign. I/21 , kart. č. 33 Obce seřazené podle abecedy, 1945 – 1949

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 31 Evidence členů MNV obce B – M 1946 – 1953

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 24 Členové MSK (MNV) obce B – D

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 425, sign. 54, kart. č. 286 Reorganizace MNV 1950 – 1952

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 436, sign. 102, kart. č. 324 Zápisy ze schůzí MNV 1953 – 1954, B – K

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 487, sign. 603, kart. č. 520 Doplnovací volby jednotlivých MNV 1954 – 1956

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 547, sign. 129, kart. č. 922 Zprávy z revizí MNV B – Č 1957 – 1958

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 129, Zápisy revizí u zrušených NV, obce B – Č 1957 – 1961

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

KNV – krajský národní výbor

MAV NF – místní akční výbor národní fronty

MNV – místní národní výbor

MSK – místní správní komise

ONV – okresní národní výbor

SOkA – státní okresní archiv

ZNV – zemský národní výbor

Inventární seznam

Úřední knihy

1	Trestní protokol	(1926) 1946 – 1949	K 1

Spisový materiál

a) Registraturní pomůcky

2	Podací protokol	1947 – 1950	R 1
3	Podací protokol	1950 – 1953	R 2

b) Spisy

4	Seznamy voličské	1948 – 1950	N 1
5	Funkcionáři (odvolání a jmenování členů MNV)	1948	N 1
6	Trestní řízení (přestupky, rozsudek, trestní listy)	1946 – 1949	N 1
7	Finanční hospodaření (rozpočty obce a dobrovolného hasičského sboru, účetní závěrky, seznam vkladů odsunutých Němců, seznam poplatníků tabákové daně)	1945 – 1952	N 1
8	Výstavba vodní nádrže podél trati	1949	N 1

Účetní materiál

9	Hlavní kniha	1945 – 1947	K 2
10	Hlavní kniha	1948	K 3
11	Hlavní kniha	1949	K 4
12	Hlavní kniha	1950	K 5
13	Hlavní kniha	1951	K 6
14	Deník	1960	K 7
15	Kniha příjmů	1960	K 8
16	Kniha dlužníků	1957 – 1960	K 9

Typáře

17	Kulaté razítko (opis: Rada místního národního výboru v Břetislavi, okr. Stříbro)	[1950]	T 1
18	Kulaté razítko (opis: *MÍSTNÍ NÁRODNÍ VÝBOR		

	BŘETISLAV - správ. okr. Stříbro)	[1950]	T 2
19	Kulaté razítko (opis: - RADA MNV – V BŘETISLAVI	[1950]	T 3
20	Hranaté razítko (nápís: Rada místního národního výboru v Břetislavi, okr. Stříbro)	[1950]	T 4

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Břetislav
Značka archivního souboru:	MNV Břetislav
Časový rozsah:	(1926) 1945 – 1960
Počet evidenčních jednotek:	16 (2 podací protokoly, 1 karton, 9 úředních knih, 4 razítka)
Počet inventárních jednotek:	20
Rozsah bm:	0,30 bm (0,04 podací protokoly, 0,05 karton, 0,11 úřední knihy, 0,1 razítka)
Stav ke dni:	31. července 2006
Archivní soubor zpracoval(a):	Jana Zímová
Pomůcku sestavil(a):	Jana Zímová
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	PhDr. Markéta Novotná